

Αρειος Πάγος: 1306/89

Πηγή: Ε.Ν.Δ. 18/1990 σελ. 158

Ατύχημα. Αποζημίωση κοινού δικαίου. Υπολογισμός εφ' άπαξ κεφαλαίου.

Αποζημίωση κοινού δικαίου για το ναυτεργατικό ατύχημα οφειλόμενο σε παράβαση όρων ασφαλείας πλεύσης. Καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα κι αν υπάρχει σπουδαίος λόγος σε κεφάλαιο εφ' άπαξ. Υπολογισμός κεφαλαίου. Αφαίρεση μελλοντικών τόκων (πλειοψ.) όχι (μειοψ.). επιχειρήματα. Παραπομπή του θέματος στην Ολομέλεια.

Προεδρεύων: Γ. ΒΟΛΤΗΣ

Εισηγητής: Ε. ΑΔΡΙΑΝΟΣ

Δικηγόροι: Μ. Μπαχάς, Ν. Δόμβρος.

Η υπόθεση φέρεται προς συζήτηση μετά της εν μέρει αναίρεση της υπ' αριθμό 902/1988 αποφάσεως του Εφετείου Πειραιώς για λόγο από το άρθρο 559 αριθμό 1 Κ.Πολ.Δικ. και την παραπομπή της στο Τμήμα τούτο με την υπ' αριθμό 782/88 απόφαση του Β' Τμήματος.

Από τις διατάξεις των άρθρων 298, 914, 928, 929 και 930 Α.Κ., συνάγεται ότι η αποζημίωση για τη ζημία από τη στέρηση μελλοντικών εισοδημάτων ή την επί πλέον δαπάνη αυτού που υφίσταται ολική ή μερική ανικανότητα προς εργασία λόγω σωματικής βλάβης που έπαθε από υπαιτιότητα άλλου προσώπου, κατά κανόνα καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα, ότι αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, η αποζημίωση αυτή μπορεί να επιδικασθεί σε κεφάλαιο εφ' άπαξ σύμφωνα με το εδάφ. β' της παραγρ. 1 του άρθρου 930 Α.Κ. και ότι στην τελευταία αυτή περίπτωση το εφ' άπαξ κεφάλαιο δεν είναι το ποσό που προκύπτει από την απλή άθροιση των μηνιαίων χρηματικών δόσεων του χρόνου για τον οποίο οφείλεται η αποζημίωση, αλλά το ποσό που κατά μαθηματικό υπολογισμό, αν τοκισθεί σε πιστωτικό ίδρυμα, θα αποδίδει, από μέρους του κεφαλαίου που θα αποσύρεται κάθε μήνα και από τους τόκους του μήνα, τις μηνιαίες δόσεις που οφείλονται για το χρόνο για τον οποίο κρίνεται ότι οφείλεται αποζημίωση και με τον τρόπο αυτό, θα έχει εξαντληθεί στο τέλος του χρόνου αυτού. Στην αντίθετη περίπτωση ο δικαιούχος της αποζημιώσεως θα έχει ωφέλεια μεγαλύτερη από τη ζημία που έπαθε αφού εκτός από το ποσό της αποζημιώσεως που θα είναι ίσο με ολόκληρο το άθροισμα των μηνιαίων δόσεων και που θα λάβει αμέσως σε εφ' άπαξ κεφάλαιο, θα έχει και τα οφελήματα (π.χ. τόκους) του κεφαλαίου αυτού. Στην προκειμένη περίπτωση εκτίθεται στην απόφαση του αναιρετικού Τμήματος ότι το Εφετείο δέχθηκε τα εξής: Ο αναιρεσείων που είχε ναυτολογηθεί σε πλοία των αναιρεσιβλήτων εταιριών, έπαθε ναυτικό ατύχημα οφειλόμενο σε παράβαση των διατάξεων που ρυθμίζουν τους όρους ασφαλείας πλεύσης και στη μη τήρηση των όρων αυτών, ότι από το ατύχημα αυτό υπέστη ολική αναπηρία από την οποία θα στερείται στο μέλλον των αποδοχών που θα έπαιρνε ως ναυτικός, ότι κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων θα ασκούσε το επάγγελμα αυτό του ναυτικού για 13 χρόνια, στη διάρκεια των οποίων θα εισέπραττε συνολικές αποδοχές 116.593 δρχ. μηνιαίως στους 8 μόνο μήνες του κάθε έτους, ήτοι τελικά 77.729 δραχμές μηνιαίως και 12.125.724 δρχ. μέχρι τη λήξη του παραπάνω 13ετούς χρονικού διαστήματος, ότι, όμως, συνέτρεχε σπουδαίος λόγος να επιδικασθεί η αποζημίωση σε κεφάλαιο εφ' άπαξ γιατί οι αναιρεσιβλήτες είναι αφερέγγυες και ότι το συνολικό ποσό των 12.125.724 δρχ. έπρεπε να περιορισθεί εξ αιτίας της δυνατότητας που έχει ο αναιρεσείων να προβεί σε έντοκο κατάθεση σε οποιοδήποτε πιστωτικό ίδρυμα και με τον ισχύοντα συμβατικό τόκο και να καθοριστεί τελικά η εφ' άπαξ αποζημίωση στο ποσό των 5.322.856 δρχ. από τη μερική εξόφληση του οποίου με τους μελλοντικούς τόκους, θα μπορούσε να επιτευχθεί η εξόφληση των μηνιαίων δόσεων που αντιστοιχούν, μέσα σε 13 χρόνια, στο συνολικό ποσό των 12.125.724 δρχ. Με την αιτιολογία αυτή το Εφετείο επεδίκασε στον αναιρεσείοντα το ποσό των 5.322.856 δρχ. ως εφ' άπαξ αποζημίωση αντί του ποσού των 12.125.724 δρχ. το οποίο δέχθηκε ως άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών τις οποίες θα στερείται ο αναιρεσείων κατά τα επόμενα 13 έτη λόγω της αναπηρίας του. Με αυτά που δέχθηκε το Εφετείο δεν παρεβίασε τις ανωτέρω διατάξεις και θα έπρεπε να απορριφθεί η υπό κρίση αίτηση αναίρεσεως του ενάγοντος δικαιούχου της αποζημιώσεως με την οποία προβάλλονται τα αντίθετα. Το αναιρετικό Β' Τμήμα δέχθηκε αντίθετως ότι όταν υπάρχει σπουδαίος λόγος, το κεφάλαιο που

επιδικάζεται εφ' άπαξ από το δικαστήριο, αποτελείται από το σύνολο των μελλοντικών περιοδικών δόσεων και δεν υπόκειται σε μείωση για μόνο το λόγο ότι αυτός που το λαμβάνει έχει τη δυνατότητα να το αξιοποιήσει με οιονδήποτε τρόπο και με δικό του κίνδυνο, έκρινε ότι το Εφετείο παρεβίασε τα άρθρα 298, 914, 929 και 930 παρ. 1 εδ. β. Α.Κ. γιατί επεδίκασε αποζημίωση μικρότερη από τη ζημία την οποία δέχθηκε ότι έχει υποστεί ο αναιρεσείων, δέχθηκε την αίτηση αναιρέσεως του ενάγοντος, αναίρεσε την απόφαση του Εφετείου για παράβαση των ανωτέρω διατάξεων ουσιαστικού δικαίου, σύμφωνα με το άρθρο 559 αριθμό 1 Κ.Πολ.Δικ. εν μέρει ήτοι μόνο καθ' ο μέρος περιόρισε τη δικαιούμενη περαιτέρω εκδίκαση στο Τμήμα τούτο. Επομένως το Τμήμα τούτο ευρίσκεται σε διαφωνία με την γνώμη του αναιρετικού Τμήματος και για το λόγο αυτό πρέπει να παραπεμφθεί η υπόθεση στην Ολομέλεια του δικαστηρίου τούτου και να αρθεί η διαφωνία, σύμφωνα με το άρθρο 580 παρ. 4 Κ.Πολ.Δικ. Κατά τη γνώμη δύο μελών του Δικαστηρίου, το Τμήμα τούτο θα έπρεπε να συμφωνήσει με την γνώμη του αναιρετικού Τμήματος, για τους λόγους που αναφέρονται στη απόφασή του ήτοι για αξιοποίηση του κεφαλαίου που επιδικάζεται εφ' άπαξ, για την οποία έχει τη δυνατότητα ο δικαιούχος, εξαρτάται από τη διαχειριστική του δραστηριότητα και πρωτοβουλία και υπόκειται σε κινδύνους, ακόμη και στην περίπτωση που ο δικαιούχος προτιμά να καταθέσει το κεφάλαιο της αποζημιώσεως σε αξιόχρεο πιστωτικό ίδρυμα και αν εισπράττει συμβατικούς τόκους που υπόκεινται σε διακυμάνσεις και δεν μπορεί να καθορισθούν από πριν για μεγάλο χρονικό διάστημα, η προαφαίρεση τόκων με βάση το επιτόκιο που ισχύει κατά το χρόνο της επιδικάσεως στηρίζεται σε τυχαίο περιστατικό και έχει το πρόσθετο σοβαρό μειονέκτημα ότι επιφέρει σημαντικό περιορισμό του κεφαλαίου όταν το επιτόκιο είναι υψηλό όπως συμβαίνει σε περίοδο πληθωρισμού και ο δικαιούχος να επιδιώκει τη μεταρρύθμιση της τελεσίδικης αποφάσεως που τις επεδίκασε κατά το άρθρο 334 Κ.Πολ.Δικ. ενώ αν λάβει την αποζημίωση εφ' άπαξ δεν θα έχει αυτή τη δυνατότητα και για τους εξής λόγους: Σκοπός της εφ' άπαξ επιδικάσεως είναι συνήθως η αντιμετώπιση αναγκών του δικαιούχου η οποία απαιτεί τη διάθεση του ποσού της αποζημιώσεως στο σύνολό του και αμέσως και πάντως κατά μέρος μεγαλύτερο των μηνιαίων δόσεων. Αν ο δικαιούχος διαθέσει αμέσως το ποσό της αποζημιώσεως για να καλύψει τις ανάγκες του κρίνεται ότι αποτελούν το σπουδαίο λόγο της εφ' άπαξ αποζημιώσεως, θα έχει λάβει ποσό μικρότερο από αυτό που δικαιούται αφού δεν υπάρχει περίπτωση αξιοποίησεώς του. Αν θελήσει να το αξιοποιήσει, θα πρέπει να μη διαθέτει κάθε μήνα ποσό μεγαλύτερο από την αντίστοιχη μηνιαία δόση οπότε ματαιώνεται ο σκοπός της εφ' άπαξ επιδικάσεως. Αλλά και στην περίπτωση που ως σπουδαίος λόγος κρίνεται η αφερεγγυότητα του οφειλέτη που δεν μπορεί να καλυφθεί με αξιόχρεη εγγύηση ή άλλη ασφάλεια, πάλι δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός της εφ' άπαξ επιδικάσεως ήτοι η εξασφάλιση του δικαιούχου αφού στη θέση της μελλοντικής και αβέβαιης πιθανότητας να μη μπορεί να ικανοποιηθεί η απαίτηση που επιδικάζεται, θα έχει υπεισέλθει το παρόν γεγονός της μείωσης της απαιτήσεως αυτής και ο δικαιούχος της αποζημιώσεως θα έχει καταβάλει το ασφάλιστρο της απαιτήσεως του αντί να το καταβάλει ο υπόχρεος ο οποίος, με τον τρόπο αυτό, θα έχει ωφεληθεί από τη δική του αφερεγγυότητα.